

ПСИХОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ ЗНИЖЕННЯ ВМОТИВОВАНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ

Васюта Вікторія Борисівна,

к.т.н., доцент

Барський Олександр Миколайович,

студент

Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»
м. Полтава, Україна

Вступ. /Introduction. Питання впливу психологічних факторів на мотивацію працівників залишається вкрай актуальним. Зовнішні чинники, зокрема бойові дії, повітряні тривоги та трагічні новини, суттєво впливають на емоційний стан персоналу українських підприємств. Воєнний стан у країні значно позначається на психоемоційному стані її громадян.

Мета роботи. /Aim. Дослідження впливу зовнішніх факторів, що пов'язані із війною, на мотиваційний стан працівників.

Матеріали та методи. /Materials and methods. Застосовувався метод теоретичного узагальнення.

Результати та обговорення. /Results and discussion. За словами директора Центру психічного здоров'я Луганської міськради Миколи Овчаренка, дев'ять із десяти українців стикаються з психічними розладами, спричиненими постійним стресом, зумовленим війною. Оскільки з початку повномасштабного російського вторгнення минуло вже три роки, усе населення тією чи іншою мірою зазнало негативного впливу бойових дій.

Під час війни реакція психіки може варіюватися від помірної та тимчасового стресу до серйозних психічних травм, які негативно впливають на здоров'я. Про цей факт свідчать результати дослідження, яке було проведене першим відділенням психіатрії університетської лікарні Хадасса (Єрусалим, Ізраїль). Серед можливих наслідків виділяють депресію, зловживання психотропними речовинами та посттравматичний стресовий розлад (ПТСР). Ці

психічні розлади мають комплексний характер і значно впливають на загальний стан людини. Зважаючи на це, такі психологічні проблеми безпосередньо позначаються на мотивації працівників у професійній діяльності.

Зовнішній вплив на людей, які проживають у прифронтових населених пунктах, значно сильніший, ніж на тих, хто мешкає у віддалених районах. Крім того, ці впливи залежать від специфіки підприємства, де працює людина. Логічно, що співробітники компаній, залучених до забезпечення безпеки та оборони України, зазнають більших ризиків порівняно з працівниками інших організацій та установ.

Після завершення збройного конфлікту зовнішні чинники втратять свою актуальність і перестануть становити загрозу. Водночас внутрішні наслідки стресу та травм можуть зберігатися протягом багатьох років. Дослідження вчених Лондонського університету королеви Марії, яке вивчало вплив війни на психічне здоров'я людей, що перебували в зоні конфлікту в колишній Югославії, показало, що навіть через вісім років після завершення бойових дій у них спостерігалися параноїдальні думки та підвищена тривожність.

Ці аспекти дуже важливі для бізнесу, оскільки зовнішні фактори, що знижують мотивацію працівників, з часом трансформуються у внутрішні. Безперечно, навіть після закінчення війни проблема зниження мотивації залишатиметься актуальною.

Висновки. /Conclusions. Отже, вплив психологічних чинників на мотивацію працівників під час збройного конфлікту є складним і багатовимірним. Як зовнішні, так і внутрішні фактори відіграють ключову роль у формуванні мотивації, проте їхній вплив залежить від інтенсивності бойових дій, умов життя та праці, а також загальної економічної ситуації в країні. Зовнішні чинники, зокрема, рівень безпеки, економічні стимули та умови праці, безпосередньо впливають на мотивацію персоналу, але цей вплив має тимчасовий характер. Водночас внутрішні фактори, пов'язані з психологічними травмами, стресом, депресією та іншими розладами, зберігають свою значущість навіть після завершення війни.

Для збереження мотивації працівників у кризових умовах бізнесу слід розробляти комплексні стратегії, які враховують як негативні зовнішні виклики, так і тривалі наслідки війни для психічного здоров'я співробітників.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Сербенівська А., Лебідь Д. Актуальні проблеми мотивації персоналу на підприємствах з урахуванням особливостей воєнного стану. ЕМPIPIO. 2024. Том 1. Випуск 1. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5d8ceb8d-913c-4523-96e1-c0e5d5e58d5d/content>